

El debat virtual

Un recurs per a construir coneixement

Febrer 2007

Han col·laborat en l'elaboració d'aquest tutorial:

Nati Cabrera (coord.)

Joan Ribera

Xavier Mas

El debat virtual

Un debat virtual és una activitat d'aprenentatge que respon a la intenció que els estudiants adquireixin unes determinades competències.

Per a dur a terme un debat, cal pensar-lo, definir-lo, planificar-lo, dinamitzar-lo i avaluar-ne els resultats. Cal, doncs, fer tot un seguit de reflexions i també un conjunt d'accions que trobareu recollides en els passos que figuren a continuació.

Per a portar a terme un debat virtual calen els passos següents:

- PAS 1. Identificar la finalitat del debat.
- PAS 2. Preparar el format i el contingut del debat.
- PAS 3. Avaluar el debat.
- PAS 4. Dinamitzar el debat.
- PAS 5. Fer el tancament del debat.

[Amplia informació](#)

Competències que permet treballar

Un debat virtual és un tipus d'activitat que facilita l'adquisició de les competències següents:

- Capacitat per a aprendre de manera col·lectiva, dels altres i amb els altres, i desenvolupar nou coneixement.
- Capacitat per a defensar una posició mantenint el respecte a la pluralitat i als altres.
- Exposició de punts de vista propis a partir de l'aplicació de criteris fonamentats i coneixements sòlids d'una manera coherent.
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Coneixement del context de la comunicació virtual i el treball per la xarxa.

- Desenvolupament d'habilitats interpersonals.
- Capacitat per a interactuar en un grup interdisciplinari.
- Capacitat per a comunicar-se amb experts d'altres àrees de coneixement o altres àmbits professionals.

PAS 1. Identificar la finalitat del debat

Com a activitat en grup, el debat aporta valor quan s'empra per a promoure aprenentatges que s'adquireixen de manera més satisfactòria gràcies a la interacció amb el grup.

Un debat virtual serveix per a desenvolupar competències en què l'argumentació, el contrast de punts de vista i el respecte a la diversitat de posicions, entre altres aspectes, tenen un paper rellevant.

Què aporta un debat respecte al treball individual?

Un debat té sentit quan el tema o la qüestió que s'ha de debatre permet diverses interpretacions i solucions o pot ser abordat des de punts de vista diferents, quan s'argumenta i es reargumenta i quan és possible la riquesa de matisos que pot aportar cadascú. Si plantegem un debat és perquè creiem que l'estudiant arribarà més lluny en els seus aprenentatges que si treballa sol.

[Amplia informació](#)

Cal tenir en compte que...

- Un debat ha d'aportar valor a l'estudiant.
- Hauríem de ser capaços de respondre fàcilment preguntes com "per què es fa un debat?" i "què aportarà als estudiants?".
- Un debat virtual és quelcom més que una pluja d'idees. Cal que l'estudiant argumenti i defensi les seves posicions.

[Amplia informació](#)

El debat a la UOC

- La comunicació i la interacció entre estudiants i professors per a

la construcció del coneixement és un dels elements bàsics del nostre model educatiu.

- Des del punt de vista de la seva aplicació a l'aula, hi ha circumstàncies en què plantejar un debat pot ser més o menys adequat. Hi ha uns factors que en faciliten la posada en marxa i la dinamització més que no pas altres.
- Cal cercar les millors condicions per a fer un debat.
[Amplia informació](#)

PAS 2. Preparar el format i el contingut del debat

- Pel que fa al format, cal considerar aspectes com la durada, el temps de dedicació dels estudiants, la presència de documentació associada, l'espai on es durà a terme, etc.
- Pel que fa al contingut, cal identificar els objectius d'aprenentatge i les competències que volem treballar, el tema o la qüestió que s'ha de debatre, el contingut de la documentació associada, etc.

[Amplia informació](#)

Començar a definir el debat

1. Cal definir els objectius d'aprenentatge i les competències que el debat contribueix a desenvolupar.

[Amplia informació](#)

2. S'han de formular el tema del debat i la qüestió per debatre.

[Amplia informació](#)

3. Cal identificar la informació i els recursos associats al debat.

[Amplia informació](#)

4. S'ha de calcular el temps de dedicació de l'estudiant i definir la durada del debat.

[Amplia informació](#)

Cal tenir en compte que...

Un plantejament engrescador estimula la participació. Cal decidir com formulem l'enunciat del debat.

[Amplia informació](#)

Cal centrar el començament de la discussió en un punt d'interès delimitat.

Per a participar en un debat cal aprendre a debatre. És important oferir a l'estudiant els recursos necessaris perquè aprengui i posi en pràctica les seves habilitats per a debatre (pautes, recomanacions, documentació general sobre el tema, etc.).

El debat a la UOC

Per a crear un debat cal tenir en compte que:

- a) Totes les aules tenen una bústia compartida anomenada *Debat*.
- b) En el calendari del pla docent a l'enllaç *Introdueix data mòdul, guia d'estudi, debat* podem adjuntar els documents associats i introduir:
 - El títol del debat,
 - La data d'obertura,
 - La data de tancament,
 - L'enunciat de recursos associats en forma d'enllaços.

[Amplia informació](#)

PAS 3. Avaluar el debat

Per a avaluar un debat cal prendre com a punt de partida la finalitat i objectius que té. Cal preveure-la i definir-la a l'hora que preparem el debat.

L'avaluació del debat virtual es caracteritza pels processos de recollida, anàlisi i retorn d'informació per part del professor.

Cal tenir ben presents:

- a) els criteris que farem servir a l'hora de valorar-lo (què),
- b) els instruments d'avaluació que emprarem (com),
- c) el moment en què avaluarem (quan).

[Amplia informació](#)

Com preparo l'avaluació del debat?

1. Fer el plantejament de l'avaluació

Hi ha tres qüestions cabdals que cal resoldre i explicitar als estudiants des d'un bon començament:

- a) La valoració que es dóna a la participació dels estudiants. Cal que l'estudiant sàpiga quin valor té la qualificació obtinguda en el conjunt de l'activitat i de l'assignatura.
- b) Les qualificacions i el seguiment, que s'han de centrar en la trajectòria personal de cadascun dels participants, encara que algunes activitats proposades poden ser avaluades grupalment.
- c) Els criteris de valoració de l'activitat de l'estudiant.

[Exemple](#)

2. Redactar la informació per a l'estudiant

Per a dur a terme l'avaluació, és imprescindible que l'estudiant sàpiga perfectament quines són les regles del joc.

[Amplia informació](#)

3. Preparar les eines per a avaluar el debat

És important de portar a terme el seguiment de la participació dels estudiants durant el desenvolupament del debat. Per a fer-ho, s'han de tenir instruments que ajudin a recollir i registrar dades.

Cal tenir en compte que...

- **L'avaluació no comença ni s'acaba amb la valoració de l'activitat de l'estudiant.** Una bona avaluació requereix una reflexió inicial sobre el seu disseny i planificació. Alhora els resultats que se n'obtenen són una font d'informació per al docent amb vista a millorar els futurs processos d'avaluació.
- **La docència també és objecte d'avaluació.** Si volem millorar la docència, ens hem de dotar d'instruments que permetin avaluar la nostra tasca pel que fa a la qualitat, l'eficàcia i la idoneïtat de les activitats que proposem als estudiants.
- **L'estudiant també es pot autoavaluar.** L'autoavaluació interactiva consisteix en el fet que l'estudiant valori els seus propis resultats comparant-se amb el seu nivell inicial.
[Amplia informació](#)

PAS 4. Dinamitzar el debat

Per a dinamitzar un debat de manera adequada cal que siguem capaços de respondre tres qüestions clau:

- a) Com, en quina direcció i amb quina estructura conduïrem el debat?
- b) Quines són les normes de participació que establím?
- c) Quin paper hi tindrem com a dinamitzadors?

L'estructura del debat

1. **Cal pautar el ritme considerant les tasques que el debat duu implícites.**

És convenient **organitzar el treball** que comporta el debat i distribuir-lo temporalment **per passos** o fases. La distribució temporal de cadascun d'aquests passos o fases diferenciades ha de ser prou àmplia perquè l'estudiant tingui possibilitats de seguir-la amb èxit.

Exemple

2. **S'ha de conduir i reconduir el debat en una direcció determinada.**

Convé **tenir clar on volem arribar**, és a dir el producte final o conclusió, i **dirigir el debat** i la seva la dinàmica **en aquesta direcció**.

Recomanacions

Les regles del joc o normes de participació

Cal consensuar i compartir uns principis bàsics de participació per a assegurar l'èxit. Això permet al docent regular "el joc", ordenant l'activitat d'acord amb una manera de procedir compartida i respectada per tots.

És convenient fixar pautes pel que fa als punts següents:

- La llargada dels missatges.
- El nombre d'intervencions per participant.

- L'estructura dels missatges.
- La redacció dels missatges (el to, el tracte envers els companys d'acord amb aspectes ètics determinats...).
- La freqüència i el tipus de les intervencions del docent.

[Recomanacions](#)

El rol del docent en el debat

El rol del docent en el debat consisteix a conduir l'activitat d'acord amb els objectius d'aprenentatge.

En les diferents fases del debat podem exercir diferents rols com a docents:

a) Moderador

- Fa bàsicament d'observador.
- Va resumint les intervencions i facilitant que tots els participants es puguin expressar de manera ordenada.

b) Dinamitzador

- Provoca la discussió.
- Aporta punts de vista controvertits susceptibles de ser qüestionats.
- Planteja reptes que estimulen la discussió.

c) Expert

- Condueix i recondueix la discussió tenint en compte que els estudiants el consideren un bon coneixedor del tema que es debat.
- Opina personalment, parteix de la seva expertesa i coneixements per a rebatre les opinions dels participants i contrastar-les.
- Aconsella, aclareix idees.

Exemples

Cal tenir en compte que...

- Assumir el rol adequat és determinant per a l'èxit. És important ser conscients de quin paper s'assumeix i per què.
- És convenient que el docent no obliidi la seva condició d'expert. Més enllà de la seva expertesa en els continguts, el docent ha d'aconseguir transmetre als estudiants que és el seu referent.
- El debat no ha de tenir una estructura complexa. No és convenient estructurar el debat en moltes fases i passos, i amb tasques que l'estudiant hagi d'acomplir en poc temps.
- Cal evitar la tramesa d'informació complementària durant el desenvolupament del debat. Sovint l'estudiant percep aquesta informació no com un ajut, sinó com una cosa més que cal llegir per a participar-hi amb èxit.
- Les regles del joc han de regular l'activitat i facilitar la participació dels estudiants, no pas entorpir-la o fer-la més difícil.

Com ajuda l'aula de la UOC a dinamitzar el debat

L'espai *Debat* de l'aula té recursos que poden ajudar a dinamitzar el debat:

a) Les carpetes

Es poden crear carpetes diferents **segons els temes de què es tracta**.

Poden ser útils per a la gestió de debats de grups nombrosos, **per a organitzar debats paral·lels en grups reduïts**.

b) Els fils de conversa

Els missatges s'ordenen en arbre d'acord amb el tema o el títol. El sistema permet mantenir converses en paral·lel al mateix espai seguint un ordre cronològic, les quals queden ordenades

temàticament.

(Aquest recurs no apareix per defecte a l'espai *Debat*, sinó que s'ha de demanar explícitament quan es crea l'aula.)

En tots dos casos és important que el docent orienti l'estudiant sobre la manera de fer servir aquests recursos.

PAS 5. Fer el tancament del debat

El tancament és la darrera fase del debat, en la qual recollim les conclusions i els resultats.

El resultat ha d'ésser coherent amb la finalitat que es perseguia inicialment.

Les accions que cal portar a terme són:

- Recollida de conclusions, o per part del consultor o per part dels mateixos estudiants.
- Comunicació a l'estudiant de l'acabament de l'activitat.

Com faig el tancament del debat?

1. Identificar el resultat del debat

El resultat d'aprenentatge és **la conclusió** del debat. La conclusió pren com a punt de partida el nou coneixement generat durant la dinàmica.

L'elaboració d'una conclusió és imprescindible en tot debat, en tant que recull els aprenentatges que havíem previst que es fessin en plantejar-lo.

2. Elaborar la síntesi del que s'ha esdevingut durant el debat

La síntesi és un resum del que s'ha debatut, un recull de les aportacions més destacades.

La síntesi la pot elaborar el consultor o pot demanar a l'estudiant que l'elabori, fent èmfasi en tot el que ha après en el debat.

No és el mateix una síntesi que una conclusió. Vegem-ne la diferència a partir d'un [exemple](#).

Ambdues, conclusió i síntesi, són productes finals, resultants d'una activitat de debat.

3. Comunicar a l'estudiant l'acabament de l'activitat

Es recomana tancar el debat amb un missatge que permeti als estudiants **situar el seu aprenentatge i els convidi a començar a treballar per a anar més enllà.**

Cal tenir en compte que...

- **Elaborar la síntesi del debat pot ser una activitat per a l'estudiant.** El procés d'elaboració d'aquesta síntesi pot aportar valor al debat, ja que permet desenvolupar la capacitat de síntesi dels estudiants, competència transversal present en molts dels programes.
- **Una síntesi no és necessàriament una acció que s'ha de fer durant el tancament.** Segons la complexitat del debat, en diversos moments de la dinamització és convenient intervenir-hi proporcionant a l'estudiant **síntesis parcials** del que es debat. Això ajuda a **centrar el tema i permet reorientar-lo.**